

۱۴۵۵

اندیشه‌های حقوقی (۳)

حقوق تجارت

دکتر امیر حسین فخاری
استاد دانشکده حقوق دانشگاه تهران بهشتی

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه : فخاری، امیر حسین -
 عنوان و نام پدیدآورنده : اندیشه‌های حقوقی (۳) حقوق تجارت / امیرحسین فخاری.
 مشخصات نشر: تهران : مجد، ۱۳۸۷.
 مشخصات ظاهری : ۱۸۴ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۵۵-۱۷-۶
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : حقوق مدنی -- ایران.
 موضوع : تجارت (حقوق).
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۸۷ ج ۷ ب / KMH۵۱۱
 رده‌بندی دیویی : ۳۴۶/۵۵۰۱۳
 شماره کتابشناسی ملی : ۱۱۹۳۰۹۹

اندیشه‌های حقوقی (۳) حقوق تجارت

دکتر امیر حسین فخاری

انتشارات مجد

چاپ اول : ۱۴۰۰ تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

حق چاپ محفوظ و منحصراً به «مجد» است.

دفتر مرکزی:

خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۴۳۳۸۶

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۵-۷۳۳

ISBN: 978-622-225-733-0

فروشگاه مرکزی:

خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹

تلفن: ۶۶۴۸۸۷۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲

فروش اینترنتی آثار حقوقی:

www.majdlaw.com

E-mail: info@majdlaw.com

کانال رسمی انتشارات مجد در تلگرام: @majdlaw

فهرست مطالب

۷	 پیشگفتار
۹	 ۱ - کشتی و سفر دریایی
۲۱	 ۲ - امضاء و نقش آن در صدور چک
۲۲	 مبحث اول: مقررات بین المللی ژنو و حقوق فرانسه
۲۳	 مبحث دوم: حقوق ایران
۳	 ۳ - در صورتی که برات دهنده ورشکسته شود، آیا دارنده برات به عنوان طلبکار ممتاز شناخته می شود؟
۲۹	 گفتار نخست - حقوق دارنده برات براساس تئوری محل برات
۳۱	 الف - حقوق فرانسه
۳۱	 ب - حقوق کشورهایی که با اتخاذ شیوه هایی خاص برای دارنده برات نسبت به محل حق انحصاری به وجود آوردند
۳۴	 گفتار دوم - حقوق دارنده برات در نظامهایی که قائل به تئوری محل برات نیستند
۳۸	 الف - حقوق مبتنی بر قانون یکنواخت ژنو و نظام حقوقی آنگلو ساکسون
۴۱	 ب - حقوق ایران
۵۳	 ۴ - مسئولیت امضاء کنندگان اسناد تجاری
۵۸	 گفتار اول: صادر کننده
۵۸	 الف - مسئولیت برات دهنده در صورت نکول برات
۶۰	 ب - مسئولیت برات دهنده در صورت عدم تأدیه
۶۶	 گفتار دوم: ظهر نویس
۶۷	 الف - مسئولیت ظهر نویس ناشی از نکول برات
۶۷	 ب - مسئولیت ظهر نویس ناشی از عدم تأدیه
۶۸	 گفتار سوم: متعهد اصلی سند
۶۹	 گفتار چهارم: ضامن یا ضامنین
۷۲	 گفتار پنجم: قبولی شخص ثالث
۷۷	 ۵ - ضامن در چک
۷۸	 مبحث اول
۷۸	 مقررات باب چهارم قانون تجارت راجع به مداخله ضامن در چک

پیشگفتار

زندگی روزمره مردم جهان مقتضی آن است که کشورهای مختلف با هم روابط بازرگانی داشته باشند. کشوری را نمی‌توان یافت که هر چه قدر وسعت داشته و از تنوع آب و هوایی برخوردار باشد و هم از منابع و ذخائر معدنی به مقدار کافی منتفع باشد، بتواند همه نیازهای خود را برآورد کند و از داشتن رابطه تجارتي با دیگران اعلام بی‌نیازی نماید. اساساً عقل و منطق حکم می‌کند که مردم جهان از حاصل کار و تجربیات ارزنده و مورد نیاز همدیگر استفاده کنند. البته، شیوه درست آن است که اولاً با کشورهای معامله نمود و از تجارب علمی و فنی آنها بهره‌گیری به عمل آید و رابطه بازرگانی برقرار گردد که آن کشورها هم به نحو متقابل عمل کنند. ثانیاً انجام رابطه تحت تأثیر ملاحظات سیاسی قرار نگیرد.

بدون تردید، برای این که روابط بازرگانی به خوبی درآید و در شرایط مطلوب انجام پذیرد، باید قوانین و مقررات و اصول بازرگانی منطبق با مقتضیات تجارتي و مورد قبول در سطح جهانی باشد. امروز، مسلماً مقررات مربوطه به قرن‌ها و سال‌ها قبل که در زمان خود جوابگو بوده، نمی‌تواند مورد پذیرش قرار گیرد و به هیچ وجه قابلیت آن را ندارند که به طور عادلانه و به شکل صحیح و مورد قبول روابط طرفین روابط تجارتي را تنظیم کنند و در صورت بروز اختلاف، بتوانند به صورت قابل دفاع به حل و فصل آنها پردازند.

می‌دانیم که قانون تجارت ما که در سال ۱۳۱۱ به تصویب رسیده عمده‌تأ ترجمه مواد قانون تجارت سابق فرانسه است و در مواردی از آن قانون و نیز از قانون تجارت سابق بلژیک الهام گرفتند و تنها اصلاح مهمی که در آن به عمل آمده، لایحه قانونی اصلاح قانون تجارت مصوب سال ۱۳۴۷ راجع به شرکت‌های سهامی است.

بدون تردید مقررات تجارتي نیاز به آن دارند که مورد اصلاح و تجدیدنظر قرار

گیرند و در این بازنگری از تجربیات قانونگذاری دیگر کشورها و از کنوانسیونهای بین‌المللی تصویب شده استفاده شود و حتی در پاره‌ای از موارد به جای تدوین مقررات و تصویب آن، به برخی از کنوانسیون‌ها که در عمل و به تجربه معلوم شده، به خوبی کافی و وافی به مقصود هستند، الحاق پیدا کنیم.

وظیفه حقوقدانان، آن است که نکات مبهم قوانین را با توجه به اصول کلی حقوقی و منبع اقتباس و مذاکرات قانونگذاران هنگام تصویب روشن کنند. چنانکه می‌دانیم یکی از منابع حقوقی، دکترین است ولی این مهم زمانی تحقق می‌یابد که مشکلات و ابهامات قانونی معلوم شود و طریقه مستقیم طرح مسائل و مشکلات و ابهامات مراجعه به دادگاهها می‌باشد که هم مشکل طرح می‌شود و هم راه حل اتخاذ شده توسط دادرسان رسیدگی کننده معلوم می‌شود و حقوقدانان با بررسی آراء محاکم قادر خواهند بود که آن آراء را مورد نقد قرار دهند و نقاط مثبت و منفی آنها را بررسی کنند و نظریات خود را ابراز دارند و این کار موجب غنای حقوق کشور خواهد شد. ولی چنانکه می‌دانیم، متأسفانه کشور، از این نعمت بزرگ محروم است و آراء محاکم انتشار پیدا نمی‌کند و بسیار لازم و حیاتی است که مسؤولان محترم در دستگاه قضایی ترتیبی اتخاذ نمایند که آرای دادگاهها که واجد اهمیت باشند در مجلات علمی و تخصصی منتشر شود تا در معرض دید همگان قرار گیرد و حقوقدانان متبحر در رشته‌های حقوقی مختلف آن آراء را نقادی کنند.

مقالاتی که در این مجموعه در معرض مطالعه علاقمندان قرار می‌گیرد؛ به طور عمده، برخی از ابهامات قانونی را مورد توجه قرار داده و راه حل‌هایی برای روشن شدن آنها و نیز رفع نقائص که در قوانین وجود دارد و همچنین پرکردن خلأهایی که دیده شده، ارائه کرده است که (مجمع علمی و فرهنگی مجد) زحمت چاپ آن را به عهده‌دار شده است و جا دارد که از این بابت از آن مؤسسه سپاسگزاری نمایم و امیدوارم لغزش‌ها و کمبودهای آن با دید اغماض نگریسته شود.

امیرحسین فخاری

بهار ۱۳۸۷

دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی